

kan tage Brugsraadighed over hvilke som helst Arealer, den finder fornødent. Og det vil egentlig sige det samme som, at den ganske enevældigt bestemmer den Leje, den vil give af Arealerne. Dette vil selvfølgelig gaa ud over saavel Kommuner som private. Ogsaa af den Grund kan jeg ikke gaa med til dette Forslag. Det maa omarbejdes ganske betydeligt. Denne enevældige Ekspropriationskommission, som her foreslaas, stikker ganske grelt af overfor de civile Ekspropriationskommissioner og deres Virkemaade. Den første ærede Taler gav et Billede deraf. Jeg skal nævne Forholdet ved Loven af 18. December 1897 om Grundafstaaelse ved Udvidelse af private Jernbaner. Her bestaar Kommissionen af 5 Medlemmer, men de samlede Lodsejere, hvis Lodder skulle eksproprieres, udnævne de to. De have saaledes noget at sige. Og saa er der endda Adgang til en Taksation bagefter, hvis Ekspropriationen ikke skulde gaa i Orden. Men her er det ganske diktatorisk Regeringen, der bestemmer, hvad Vederlaget skal være. Det forekommer mig, at hvis Forslaget bliver til Lov, saaledes som det er forelagt, vil der blive en Utryghed ude omkring i Landet, som Borgerne ikke kunne være tjente med.

Af disse Grunde, jeg her har nævnt, kunne mine Meningsfæller og jeg ikke gaa med til dette Lovforslag. Der er jo Rimelighed for, at det vil blive omarbejdet i Udvalget, og saa kunne vi se, hvad der fremkommer, men i hvert Tilfælde, saaledes som det her foreligger, kunne vi ikke være med til at fremme det.

Brandes: Dette Lovforslag hviler paa Grundlovens § 82, og i denne bestemmes: „Ingen kan tilpligtes at afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvællet kræver det.“ Men der tilføjes saa: „Det kan kun ske ifølge Lov.“ Det vil efter den Fortolkning, som man har givet denne Paragraf indtil nu, sige, at Lovgivningsmagten skal prøve, hvorvidt Almenvællet virkelig kræver en saadan Ejendomsafstaaelse i hvert enkelt Tilfælde. Saaledes har man forstaaet og saaledes har man praktiseret denne Paragraf. Ganske sikkert dog ikke med den Indskrænkning, at det er nødvendigt at give en Lov i absolut hvert enkelt Tilfælde. Der kan tænkes særlige Klasser af Tilfælde, som ere nær beslægtede, for hvilke Lovgivningsmagten prøver Sagen for alle under et. I de Love, der ere givne angaaende Ekspropriation — man kommer nærmest til at tænke paa Love om Jernbaneanlæg, Anlæg af Gader og Veje, Telefonanlæg o. s. v. —, vil man se,

at det drejer sig om en Række Tilfælde, som hører tæt sammen. Men Lovgivningsmagten har altsaa den Forpligtelse at prøve Hjemmelen, naar der er Tale om Ejendomsafstaaelse ifølge Grundlovens § 82. Ved dette Lovforslag udvides nu Ekspropriationen langt udover den Grænse, som § 82 i alt Fald efter sin Aand har sat. Her foreslaas, at der i Fremtiden skal kunne eksproprieres „i militære Øjemed“. Det vil altsaa sige, at hver Gang et militært Ministerium, enten Krigsministeriet eller Marineministeriet, skønner, at der foreligger et militært Øjemed, skal der for Fremtiden kunne eksproprieres, uden at man behøver at gaa til Lovgivningsmagten. Det har ganske sikkert ikke været Forudsætningen for Grundlovens § 82. Man tænke sig, at vi fik et Forslag til Lov om Ekspropriation „i borgerlige Øjemed“ i Modsætning til dette om Ekspropriation i militære Øjemed; saa var det, naar disse to Lovforslag vare vedtagne, ikke mere nødvendigt, at der kom andre Ekspropriationslove. Det er af den Grund, at jeg nærer Betænkelighed overfor Lovforslaget. Det synes mig, at Lovforslaget er for omfattende. Det ærede Medlem (J. Pedersen), der talte paa Regeringspartiets Vegne, sagde, at her er Tale om en vedvarende Lov, en Lov, der skulde gælde for alle Tilfælde. Jeg mener, at det i Virkeligheden er stridende om ikke mod Grundlovens Bogstav saa mod dens Aand at vedtage en Ekspropriationslov, der paa den Maade skal være vedvarende og givet for alle Tilfælde, saa snart der er Tale om et militært Øjemed. Om det militære Øjemed foreligger eller ej, skulle vel Domstolene skønne over, men det er jo klart, at ethvert Anliggende, der falder ind under et af de to Ministerier, Krigs- og Marineministerierne, vil kunne skønnes at være militært. Jeg tror ikke, det gaar an at vedtage Forslaget i den foreliggende Form. Jeg vil i alt Fald af bedste Evne modsætte mig det. Derimod kan jeg ingenlunde være imod, at der lovgives om det enkelte Tilfælde, der har været bestemmende for, at dette Lovforslag er forelagt. Men for at Rigsdagen skal kunne vedtage en saadant Forslag, maa alle de der henhørende Forhold om hyggelig undersøges. Lovgivningsmagten maa skønne over, hvorvidt der nu virkelig foreligger et Tilfælde, der gaar ind under Grundlovens § 82. Alle de Sagen vedrørende Dokumenter maa forelægges Lovgivningsmagten og altsaa, som Skik er, komme til Behandling i det Udvalg, der maatte blive nedsat om denne Sag. Den højtærede Minister har foruden det brændende Tilfælde i Helsingør